

РЕЦЕНЗІЇ, БІБЛІОГРАФІЯ

Любов Кияновська

ТВОРЧИЙ ФЕНОМЕН ДМИТРА ГНАТЮКА

Рецензія на монографію В. О. Бондарчука

«Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог»

Бондарчук Віктор. *Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог* : монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Звойленко Д. Г., 2018. 616 с.

Сучасний стан дослідження особистості, її творчої, наукової біографії змушує науковців та дослідників замислитися над проблемою пошуку і раціонального обґрунтування методологічних підходів, їх синтезу та диференціації з єдиною метою – повністю осмислити життєвий і творчий шлях людини, окреслити всі точки її звернення в просторі соціокультурної динаміки дійсності. Представлена до огляду монографія заторкує вельми широкий спектр проблем: починаючи від обґрунтування засад творчої біографії, окреслених в руслі новітніх гуманістичних досліджень, попри заглиблення в сутність діалогу «miteць – середовище», «miteць – влада», до з'ясування всіх творчо-діяльнісних колізій «головного героя» монографії, що постають як опорні пункти об'ємної панорами українського оперного мистецтва, накресленої паном Бондарчуком. Адже творчий феномен Дмитра Гнатюка обумовлений переломними процесами в українському мистецтві на шляху від тоталітаризму до Незалежності, коли відбувалася постійна зміна художньо-естетичних орієнтирів, обумовлена актуальною історико-політичною ситуацією.

Викликає повагу і схвалення величезний об'єм опрацьованих автором наукових, критичних, архівних, документальних джерел, на основі яких створюється щонай-детальніша хроніка мистецьких подій, з якими був пов'язаний сам геніальний співак – один із музичних символів України другої половини ХХ ст. Дмитро Гнатюк, а вже крізь призму розмаїтих сфер його артистичної кар'єри – і весь багатий компендіум національного оперного мистецтва впродовж півстоліття. Висвітлюючи життєвий та творчий шлях великого Майстра ХХ – початку ХХІ століття Д. М. Гнатюка, автор заповнює значні прогалини української музично-театральної спадщини, які тривалий час залишалися недослідженими.

На виняткову увагу заслуговує коректно й обґрунтовано висвітлена в монографії національно-патріотична позиція митця, яку він не зраджував за жодних обставин, хоча й вимушений був пристосовуватись до існуючих об'єктивних реалій. Здійснені надзвичайно скрупульозно, немов під «збільшувальним склом», аналізи окремих оперних ролей та режисерських постановок Гнатюка на сцені Київського Національного театру опери і балету ім. Тараса Шевченка складають значну наукову цінність і, безперечно, стануть у нагоді як дослідникам, які звертатимуться до тем,

пов'язаних з українським оперним мистецтвом, так і практикам, що прагнуть збагатити свій власний досвід, вивчаючи найвищі досягнення попередників.

Загалом цілком позитивно оцінюючи пророблену п. Бондарчуком вельми об'ємну працю, дозволю собі додати лише два зауваження: в імпонуєчій за обсягом теоретичній панорамі типів і методів сучасних біографічних досліджень, варто б врахувати категорію «життєтворчості», яка зараз активно впроваджується в науковий обіг і саме в українській гуманістичній науці знайшла глибоке і детальне теоретичне обґрунтування (зокрема праці Лідії Сохань, а також праця Н. Богданової *Культура життєтворчості особистості. Філософсько-світоглядний аналіз*. Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011).

Друге зауваження торкається цілковитої відсутності в монографії однієї з вельми суттєвих сфер діяльності Дмитра Гнатюка: його камерно-вокального доробку. Адже відомо, що поруч з оперним мистецтвом він був незрівнянним виконавцем народних пісень та солоспівів українських і зарубіжних композиторів. Навіть якщо у фокусі дослідження опинилась саме оперна кар'єра ушлявленого артиста, слід було би хоч ескізно зазначити, що цей сегмент його творчої спадщини не розглядається в монографії, оскільки він настільки значний і об'ємний, що вимагав би окремого дослідження.

В резюме рецензії зазначу, що монографія В. О. Бондарчука «Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог» виконана відповідно вимог щодо написання наукових видань і має беззаперечну цінність в просторі сучасного мистецтвознавства та культурології.

